

Enerji İstatistik Notu 98: Petrol Fiyatları ve Yatırımları Yenilenebilirliği Teşvik Eder mi?

Tek cümle: “60-80\$ arası petrol fiyatlarında bu temiz enerji, güneş ve enerji dönüşümü fonlarının en yüksek fiyatlarına eriştikleri görülebilir”

Barış Sanlı, barissanli2@gmail.com

Excel: <http://github.com/barissanli/ein>

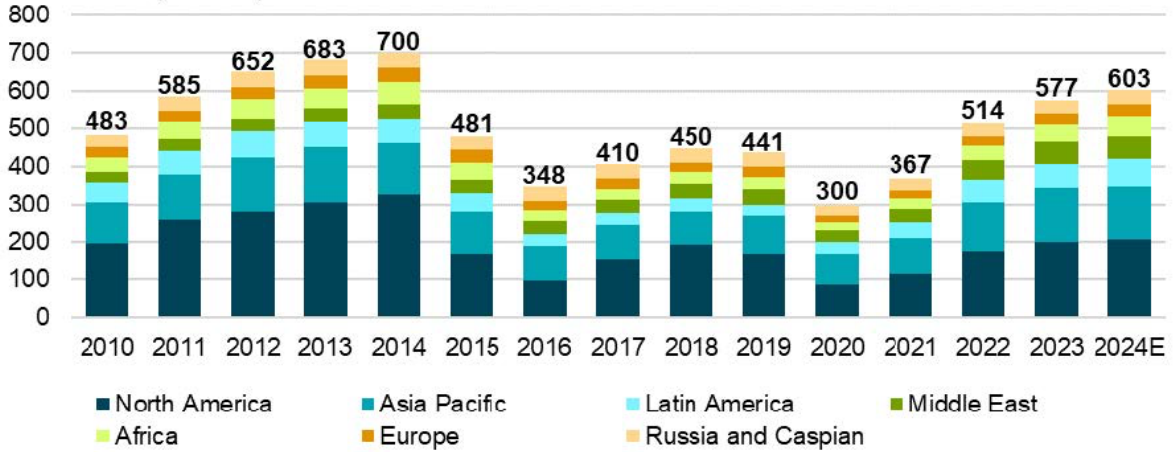
İdeolojik enerji politikasındaki anlatı neydi? Petrol, gaz, kömür hepsi kapanacak ve yenilenebilirler güneş gibi üzerimize doğacak. Avrupa’daki derin gaz krizi sonrasında hala yenilenebilir artışının Almanya hariç tatminkar seviyeye ulaşmamış olması, hala 150 bcm’e kadar LNG talebinin ayrıca boru hattı gazına bağımlılığın devam etmesi bu bakışı sorgulamamıza yol açıyor.

Peki ya dünya kafamızdaki ideoloji değil de, bunun tersi yönünde hareket ediyorsa? Bu notun konusu bazı emareleri paylaşmaktır.

Dünyada petrol ve gaz yatırımlarındaki artış grafiğini görünce¹, işte yenilenebilirler tekrar geliyor diye düşündüm. Temel mantığı çok basit, petrol ve gazın enflasyon etkisi toplamda tüm fiyatları ve maliyetleri yukarı kaldırıyor. Bu da faizler kadar, daha materyal-madencilik yoğun olan (diğerleri yakıt yoğun) temiz enerji kaynak ve tedarik zincirlerinde maliyet artışı getiriyor.

Upstream Oil & Gas Capex

Billion USD (nominal)

Source: IEF, S&P Global Commodity Insights

Alman yeşil ideolojisinin mücadelesi aslında fosilden çok “büyük enerji” şirketlerine karşı bir mücadeledir. Energiewende’nin bir döneminde “kendi dağıtım” işine giden bir tartışma da var. Fakat bunun diğer ülkelerde tekrarlanmamasının da bir sebebi var. Çünkü Almanya’da bu şirketler çok güçlü ve kimseyi dinlemiyor. Hatta Craig Morris ve Arna Jungjohan’ın kitabında şirketlerin kibri, “Gece Bakanı yatağından kaldırıp...” diye başlayan anılarla da dolu². Almanya’daki şirket-devlet ilişkisi ile Avrupa’nın kalanındaki ilişki farklıdır. Bu sebeple bu yeşil fikirler bir çok ülkede “marjinal” bulunur.

¹ International Energy Forum

² <https://archive.org/details/energydemocracyg0000morr>

Dolayısıyla temiz enerji veya iklim değişikliği çözümünün Almanya'daki ideolojik bakışta mı, yoksa Çin ve ABD'de olduğu gibi pragmatist yapıda mı yattığının bence artık tartışması yok. İdeolojik bakış, tüm bu sektörü bu haliyle istemiyor, herkes az tüketsin kendi kendine yetsin diyor. Bu sebeple modern dünyanın nimetlerinin tamamının maliyetini yükseltecek “karbon vergileri” gibi konuları temel görüyor. Oysa en çevreci genç nesil bile “materyal refah”ı ve bu refahı en ucuz fiyata istiyor. Fakat bu yol, petrol-gaz-kömür yatırımlarını engellemekten geçmiyor. Aksine sadece “büyük fosil şirketlere karşı mücadele” gibi saplantılı bir ideoloji, sonunda 2021-22 döneminde bu şirketlere akıllarında olmayan kârları hem de daha az üreterek kazandırdı. Ve hepimiz kaybettik, AB de sübvansiyon rekortmeni oldu.

Bu çalışmada petrol fiyatları 3 kategoriye ayrıldı

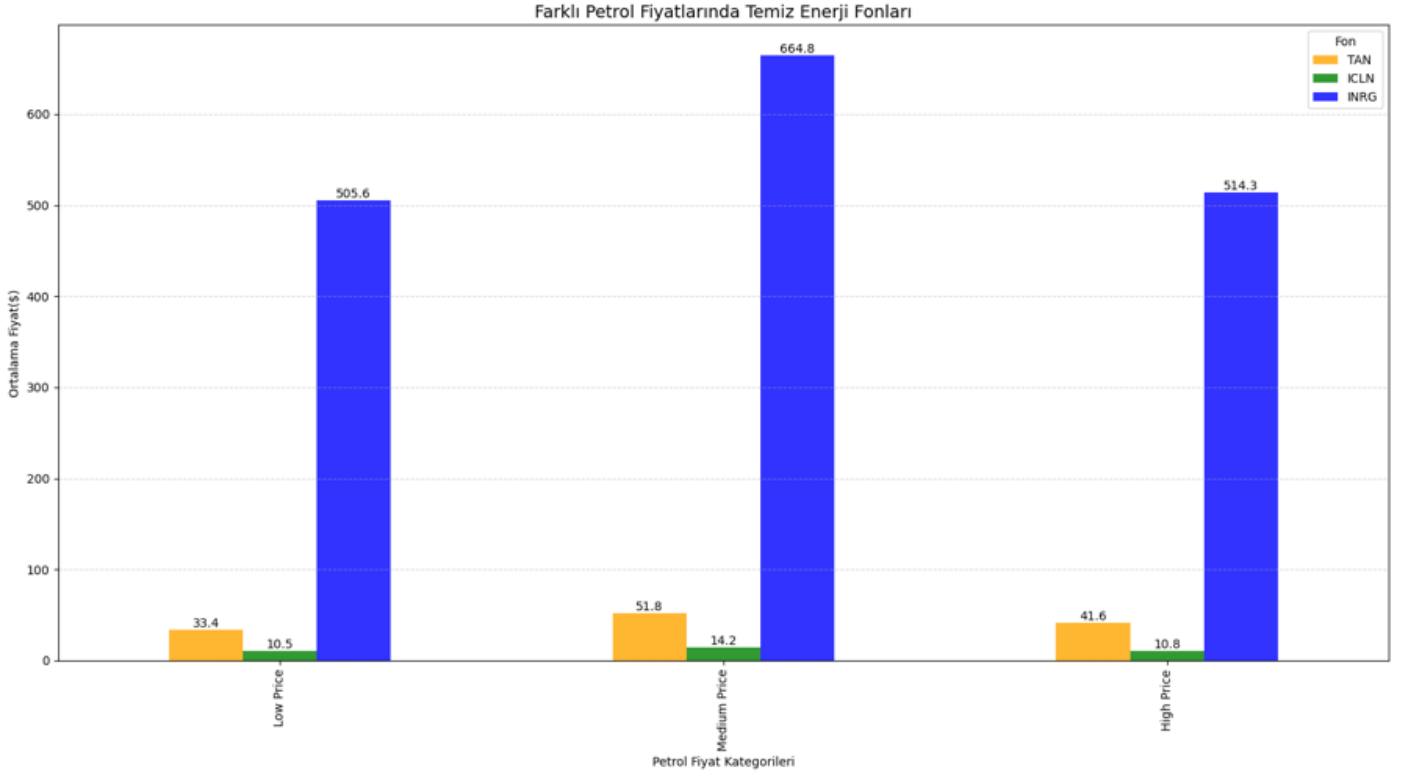
- Düşük Fiyat <60 \$ altı
- Orta Fiyat 60 ile 80\$ arası
- Yüksek Fiyat 80\$ üstü

Bu 3 fiyat aralığında temiz enerji şirketleri hisselerinin karışımından oluşan 3 Fon'un gelişimine bakıldı. Bunlar

- Invesco Solar ETF³ (TAN)
- iShare Global Clean Energy ETF⁴ (ICLN)
- iShares Global Clean Energy Transition UCITS ETF⁵ (INRG.L)

Bu fonlardaki hisselerin dağılımı ve neleri içerip içermedikleri Yahoo Finance bağlantıları üzerinden erişilebilir.

Öncelikle fon fiyatlarının bu petrol fiyat aralıklarında nasıl değiştiğine bakalım:

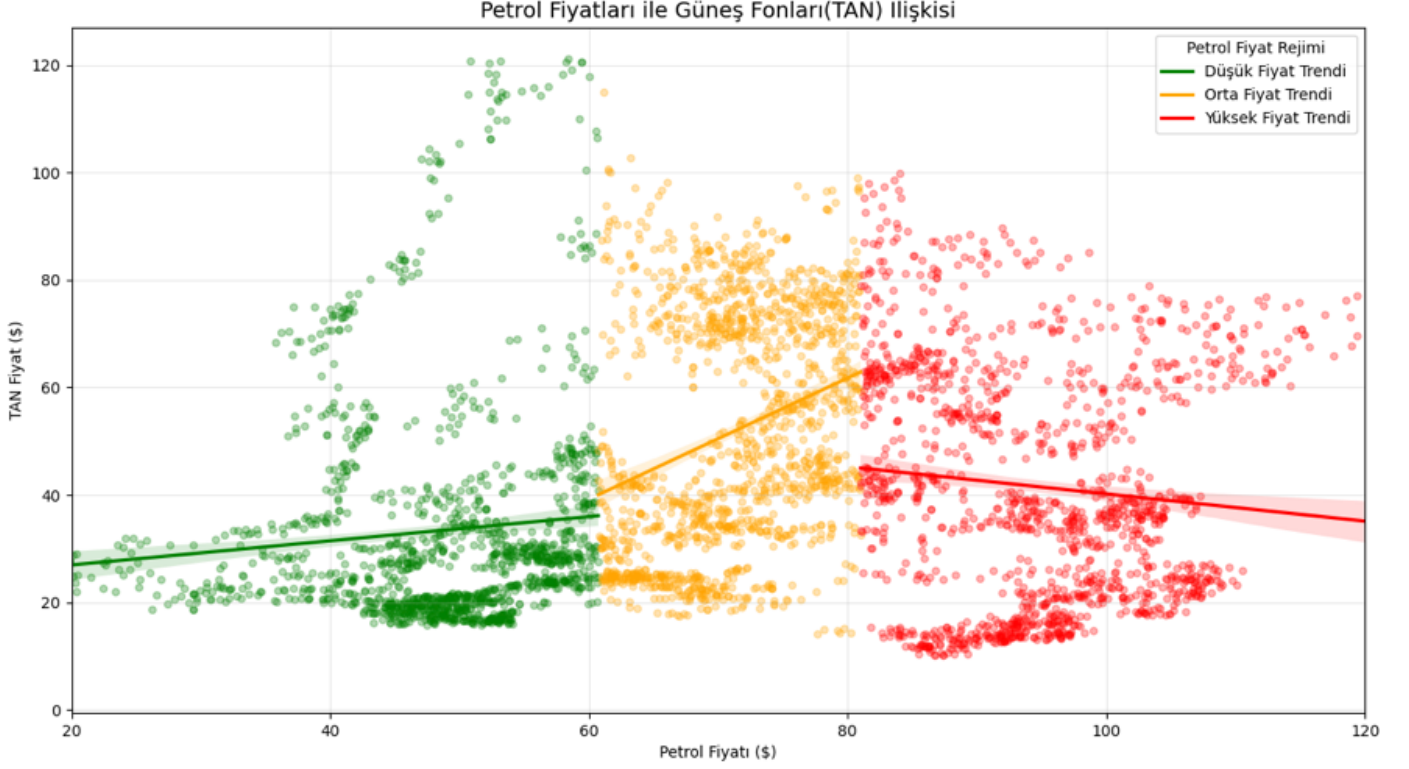
³ <https://finance.yahoo.com/quote/TAN/>

⁴ <https://finance.yahoo.com/quote/ICLN/>

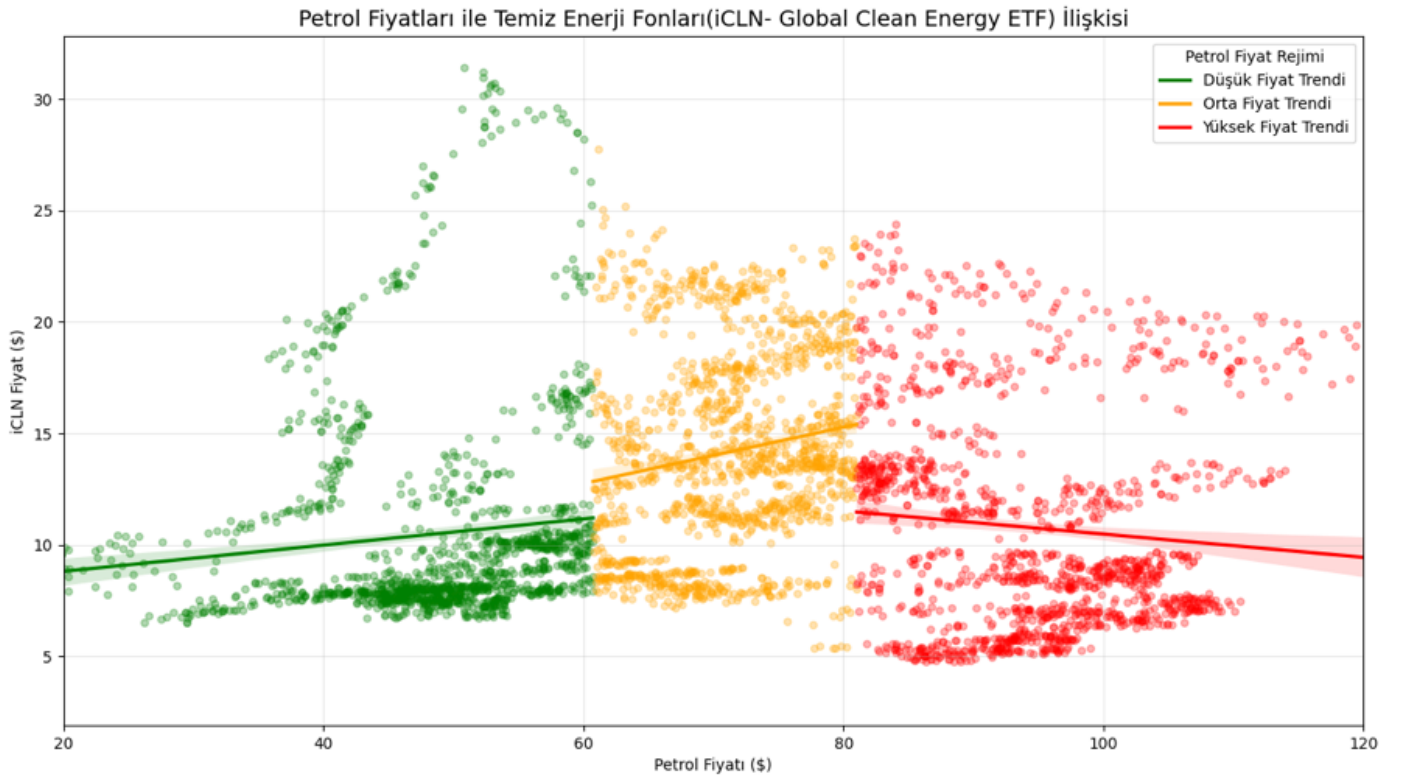
⁵ <https://finance.yahoo.com/quote/INRG.L/>

Eğer dikkatli bakılırsa “Medium Price” yani 60-80\$ arası petrol fiyatlarında bu fonların en yüksek fiyatlarına eriştikleri görülebilir. Fakat biraz daha detaya inebiliriz.

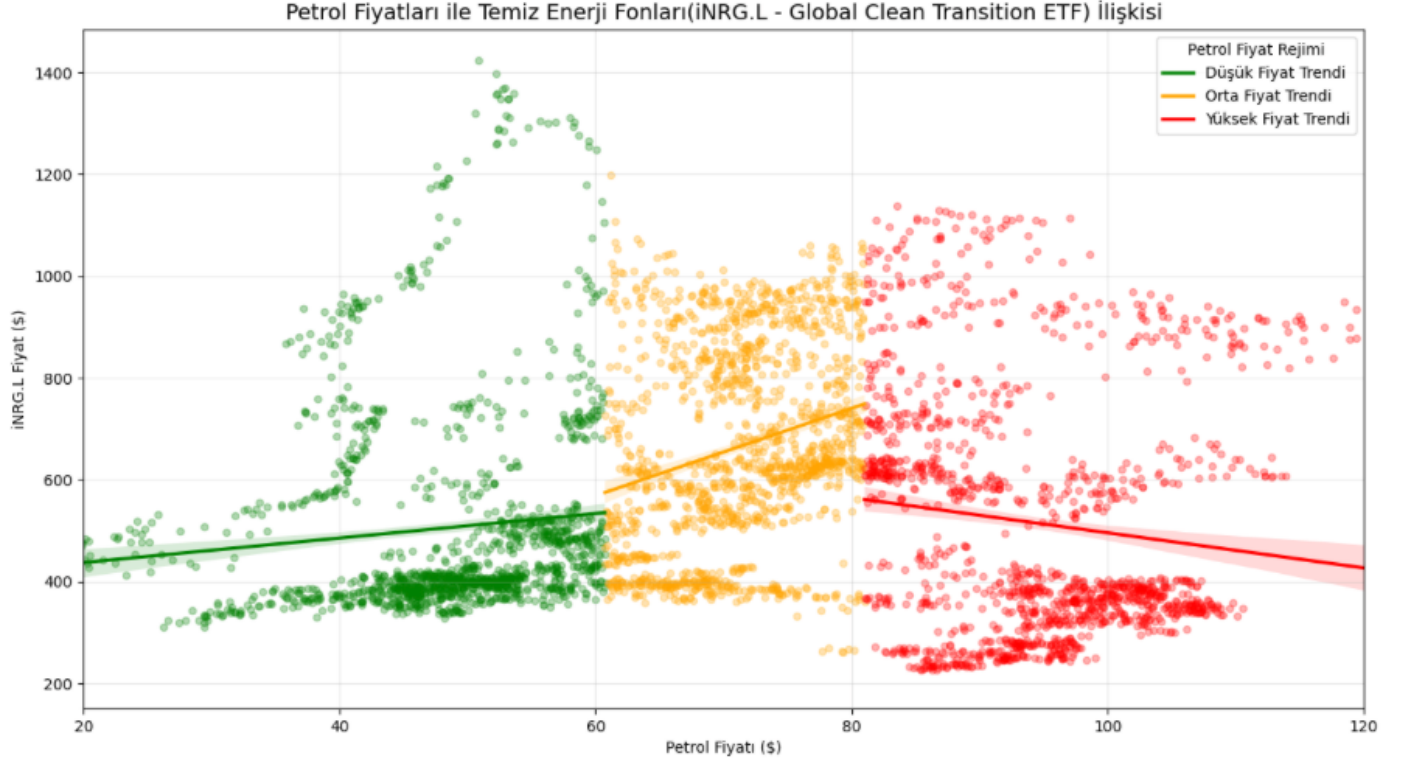
Aşağıdaki grafikte petrol fiyatları ile güneş enerjisi fonu olan TAN’ın ilişkisi görülmektedir. Bu dönemlerde petrol fiyatları ile TAN’ın fiyatı arasındaki ilinti ilişkisi de çizgi olarak verilmiştir.

Benzer şekilde küresel temiz enerji fonunun da grafiği biraz daha benzeşmektedir

Küresel Temiz Enerji Dönüşümü ETF'i de hemen hemen yakın bir grafik oluşturmaktadır.

Peki ne oluyor?

Tüm temiz enerji yatırımları 60-80 \$ aralığında petrol fiyat artışı ile artıyor, düşüşü ile düşüyor. Ama 80\$'ın üzerine çıktığında ise bu fonlar değer kaybediyor. Kısaca yüksek petrol fiyatları temiz enerji şirketlerine yaramıyor.

Oysa petrol ve gaz fiyatlarının kararlı ve kabul edilebilir olduğu dönemlerde, faizler-enflasyon baskısı nispeten daha düşük oluyor. Yoğun sermaye yatırımı gerektiren bu materyal yoğun yaşayan ekonomi daha hızlı koşuyor. Tıpkı ABD'nin serbest ticaret rejiminden en çok Çin'in faydalanması gibi.

Bu sebeple dünyada fosil yatırımların artması temiz enerji ve emisyonlar için çok iyi bir haber. Hatta eğer gaz keşifleri olursa, gazın kömürü ikame etkisi küresel emisyonları Çin ve Hindistan'da daha hızlı düşürebilir. Sonunda kimse kirli hava istemez.